

**Briuselis, 2025 m. kovo 14 d.
(OR. en)**

7143/25

**Tarpinstitucinė byla:
2025/0055(NLE)**

**ACP 16
WTO 15
RELEX 344
COASI 34**

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2025 m. kovo 14 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2025) 105 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl TARYBOS SPRENDIMO dėl Vanuatu prisijungimo prie Europos bendrijos ir Ramiojo vandenyno valstybių laikinojo partnerystės susitarimo

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2025) 105 final.

Pridedama: COM(2025) 105 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2025 03 13
COM(2025) 105 final

2025/0055 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

**dėl Vanuatu prisijungimo prie Europos bendrijos ir Ramiojo vandenyno valstybių
laikinojo partnerystės susitarimo**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Pridedamas Tarybos sprendimo pasiūlymas yra teisinė priemonė, kuria Europos Sąjungos (ES) vardu patvirtinamas Vanuatu prisijungimas prie Europos bendrijos ir Ramiojo vandenyno valstybių laikinojo partnerystės susitarimo (toliau – Susitarimas) ir laikinas jo taikymas pagal SESV 218 straipsnio 5 ir 6 dalis.

2002 m. birželio 12 d. Taryba įgaliojo Komisiją pradėti derybas su Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno (AKR) valstybėmis dėl ekonominės partnerystės susitarimų (EPS).

2009 m. liepos 30 d. ES pasirašė Sąjungos (tuo metu Europos bendrijos) ir Ramiojo vandenyno valstybių laikinąjį EPS. Papua Naujoji Gvinėja ir Fidžio Respublika laikinai taiko laikinąjį EPS nuo atitinkamai 2009 m. gruodžio 20 d. ir 2014 m. liepos 28 d.

Laikinojo EPS 80 straipsnyje numatyta galimybė kitoms Ramiojo vandenyno šalims prisijungti prie Susitarimo. Taigi, prie Susitarimo prisijungė Samoa Nepriklausomoji Valstybė ir Saliamono Salos, laikinai taikančios jį nuo atitinkamai 2018 m. gruodžio 31 d. ir 2020 m. gegužės 17 d.

2024 m. liepos 10 d. Vanuatu pateikė Komisijai prašymą prisijungti prie laikinojo EPS kartu su pasiūlymu dėl patekimo į rinką. Komisija įvertino pasiūlymą ir nusprendė, kad jis yra priimtinas. Todėl Komisija Sąjungos vardu baigė derybas.

• Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis

Šiuo pasiūlymu įgyvendinamas Partnerystės susitarimas tarp Afrikos, Karibų jūros bei Ramiojo vandenyno valstybių organizacijos ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių (toliau – AKR ir ES partnerystės susitarimas, arba Kotonu susitarimas, kuris pakeistas 2023 m. lapkričio 15 d. pasirašytu ES ir AKRVO partnerystės susitarimu (Samoa susitarimas)¹.

Vanuatu prisijungimu prie ES, Fidžio, Papua Naujosios Gvinėjos ir Samoa ir Saliamono Salų laikinojo EPS², kuris yra asimetrinis ir su PPO suderinamas prekybos susitarimas, sustiprinama ES prekybos ryšių su Ramiojo vandenyno šalimis partnerėmis teisinė sistema ir lengvinama abipusė prekyba. Be to, Vanuatu tampa bendrą laikinojo EPS nustatytą taisyklių ir institucijų režimo dalimi.

Po to, kai Pasaulio bankas priskyrė Vanuatu didesnes nei vidutinės pajamas gaunančioms šalims, šalis bus išbraukta iš „Viskas, išskyrus ginklus“ (VIG) lengvatomis besinaudojančių šalių sąrašo pagal bendrąją lengvatų sistemą (BLS) ir nuo 2025 m. sausio 1 d. šaliai nebebus taikomos muitų tarifų lengvatos (patekimas į ES rinką netaikant muitų ir kvotų), kurios pagal VIG specialią priemonę teikiamos mažiausiai išsivysčiusioms šalims.

Prisijungus prie Susitarimo ir kol nebus baigtos susijusios Susitarimo Ramiojo vandenyno valstybių (Fidžio, Papua Naujosios Gvinėjos, Samoa ir Saliamono Salų) vidaus procedūros, ES ir Vanuatu laikinai taikys Susitarimą po to, kai raštu praneš vienas kitam apie šiam tikslui būtinų procedūrų užbaigimą pagal Susitarimo 76 straipsnio 3 dalį.

¹ OL L 287, 2010 11 4, p. 3. Susitarimas su pakeitimais, padarytais 2005 m. birželio 25 d. Liuksemburge pasirašytu susitarimu (OL L 209, 2005 8 11, p. 27) ir 2010 m. birželio 22 d. Uagadugu pasirašytu susitarimu (OL L 287, 2010 11 4, p. 3), pakeistas 2023 m. lapkričio 15 d. pasirašytu Samoa susitarimu (OL L, 2023/2862, 2023 12 28).

² 2009 m. liepos 13 d. Tarybos sprendimas dėl Europos bendrijos ir Ramiojo vandenyno valstybių laikinojo partnerystės susitarimo pasirašymo ir laikino taikymo (OL L 272, 2009 10 16, p. 1).

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Ekonominės partnerystės susitarime yra nuostatų dėl tvaraus vystymosi (3 straipsnis), pagal kurį Šalys dar kartą patvirtina, kad tvaraus vystymosi tikslas yra sudėtinė šio susitarimo nuostatų dalis, atitinkanti svarbiausius tikslus ir principus, išdėstytus Samoa susitarime, ypač bendrą įsipareigojimą mažinti ir galiausiai visiškai panaikinti skurdą, atsižvelgiant į tvaraus vystymosi tikslus.

Laikinas EPS yra į vystymąsi orientuotas prekybos susitarimas, kuriuo Vanuatu suteikiamos asimetrinio patekimo į rinką galimybės ir leidžiama apsaugoti pažeidžiamus sektorius nuo liberalizavimo, kartu taikant daug apsaugos priemonių ir sąlygą dėl naujų besivystančių pramonės šakų apsaugos. Be to, jame pateiktos nuostatos dėl kilmės taisyklių, kuriomis sudaromos palankesnės sąlygos Vanuatu eksportui į ES. Šiomis nuostatomis prisidedama prie politikos suderinamumo vystymosi labai tikslo³ ir jos atitinka SESV 208 straipsnį.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Šio Tarybos sprendimo teisinis pagrindas yra Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo, visų pirma jos 207 straipsnio 4 dalies pirma pastraipa kartu su 218 straipsnio 5 dalimi ir 6 dalies a punkto v papunkčiu.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Kaip nustatyta SESV 3 straipsnio 1 dalies e punkte, bendra prekybos politika priklauso išimtinai Sąjungos kompetencijai.

- **Proporcingumo principas**

Šis pasiūlymas būtinas, norint įgyvendinti Sąjungos tarptautinius įsipareigojimus, nustatytus ES ir AKRVO partnerystės susitarime, visų pirma įsipareigojimą sudaryti naujus su PPO suderinamus prekybos susitarimus, kuriais būtų palaipsniui šalinamos Šalių tarpusavio prekybos kliūtys ir aktyviau bendradarbiaujama visose prekybai svarbiose srityse.

- **Priemonės pasirinkimas**

Kitų teisinių priemonių, kuriomis būtų galima pasiekti šio pasiūlymo tikslą, nenumatyta.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Netaikoma.

- **Poveikio vertinimas**

2003–2007 m. buvo atliekamas ES ir AKRVO ekonominės partnerystės susitarimų poveikio tvariam vystymuisi vertinimas. Europos Komisija 2002 m. paskelbė konkursą, kuriame buvo nurodytos šio projekto sąlygos. Po šio konkurso 2002 m. rugpjūčio mėn. sudaryta penkerių metų bendroji sutartis su „PwC France“. Poveikio tvariam vystymuisi vertinimo galutinės

³ Pasitelkdamos politikos suderinamumą vystymosi labai, ES ir jos valstybės narės siekia atsižvelgti į vystymosi tikslus politikos srityse, kurios gali turėti įtakos besivystančioms šalims. Politika suderinamumo vystymosi labai siekiama, kad skirtingų sričių ES politika kuo mažiau viena kitai prieštarautų ir būtų kuriama tokios politikos sinergija. Jos tikslas – padidinti vystomojo bendradarbiavimo veiksmingumą mūsų šalių partnerių labai.

ataskaitos projektas suinteresuotiesiems subjektams Europoje pristatytas per Europos Komisijos 2007 m. kovo 23 d. Briuselyje (Belgija) surengtą ES dialogo su pilietine visuomene susitikimą. Naujo poveikio darniam vystymuisi vertinimo neatlikta, nes ši iniciatyva susijusi su prisijungimu prie galiojančio susitarimo, kurį jau taiko kitos Ramiojo vandenyno salų valstybės, kurių struktūriniai ypatumai ir ekonominė bei socialinė padėtis yra panašūs į Vanuatu.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Vanuatu prisijungimo prie laikinojo EPS patvirtinimui Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programa (REFIT) netaikoma; dėl jo Sąjungos MVĮ nepatirs jokių išlaidų ir dėl jo nekyla jokių su skaitmenine aplinka susijusių klausimų.

- **Pagrindinės teisės**

Pasiūlymas nedaro poveikio pagrindinių teisių apsaugai Sąjungoje.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Vanuatu bus suteikta galimybė be muitų ir be kvotų tiekti ES rinkai visus produktus mainais į laipsnišką savo rinkos atvėrimą ES produktams. Kadangi pagal Susitarimą Vanuatu patekimo į ES rinką sąlygos (kaip anksčiau pagal BLS / „Viskas, išskyrus ginklus“ priemonę) iš esmės nesikeis, jo prisijungimas poveikio biudžetui neturės.

5. KITI ELEMENTAI

- **Prisijungimo prie Susitarimo nauda ekonominės veiklos vykdytojams**

Laikiniu EPS ES ekonominės veiklos vykdytojams sudaromos sąlygos naudotis visomis Šalių ekonomikos teikiamomis galimybėmis. Įgyvendinant laikinąjį EPS ES pramoninių produktų eksportuotojai į Vanuatu iš esmės nemokės muitų. Tai atitinka GATT 1994 XXIV straipsnyje nustatytus kriterijus (panaikinti muitus ir kitas prekybos ribojimo nuostatas praktiškai visai šalių tarpusavio prekybai). Vanuatu pasiūlymas dėl patekimo į rinką iš esmės atitinka PPO nustatytą ribą, t. y. 83 proc. liberalizavimo (pagal tarifų eilutes), t. y. 91 proc. ES eksporto apimtys per 20 metų. Vanuatu toliau naudosis patekimo į ES rinką netaikant muitų ir kvotų galimybėmis.

Laikiniu EPS taip pat nustatomos taisyklės, susijusios su tvariu vystymusi, techninėmis prekybos kliūtimis (TPK) ir, be kita ko, sanitarijos ir fitosanitarijos priemonėmis (SFP). Be to, laikinojo EPS Šalys dalyvauja pagal Susitarimą įsteigtame Prekybos komitete. Galimybė ES pasinaudoti Susitarime numatytu dvišalių ginčų sprendimo mechanizmu padeda siekti tikslo užtikrinti skaidrią, nediskriminacinę ir prognozuojamą aplinką ES ekonominės veiklos vykdytojams Ramiojo vandenyno valstybėse.

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Vanuatu dalyvaus pagal laikinojo EPS 68 straipsnį įsteigtame Prekybos komitete, kuris nagrinėja visus klausimus, būtinus Susitarimui įgyvendinti, įskaitant jo įgyvendinimo stebėseną ir peržiūrą, koordinuoja ir konsultuoja sprendžiant techninių prekybos kliūčių (TPK) bei sanitarijos ir fitosanitarijos (SF) klausimus, nustato ir persvarsto prioritetinius sektorius, produktus ir atitinkamas prioritetines bendradarbiavimo sritis bei teikia rekomendacijas dėl Susitarimo pakeitimų. Prekybos komitetą sudaro Šalių atstovai.

- **Aiškinamieji dokumentai (direktyvoms)**

Netaikoma.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Pasiūlymo 1 ir 2 straipsniuose pateikiamos nuostatos dėl Vanuatu prisijungimo prie laikinojo EPS patvirtinimo Sąjungos vardu ir dėl pranešimų, kuriais išreiškiamas Europos Sąjungos sutikimas, kad Vanuatu prisijungtų prie Susitarimo ir laikinai jį taikytų pagal jo 76 straipsnio 3 dalį.

3 straipsnyje nurodoma, kad prisijungimo patvirtinimas neturi būti aiškinamas taip, kad juo būtų suteikiama teisių ar nustatoma prievolių, kuriomis būtų galima tiesiogiai remtis Sąjungos ar jos valstybių narių teismuose ar teisminėse institucijose.

4 straipsnyje nustatoma šio sprendimo įsigaliojimo data.

2025/0055 (NLE)

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Vanuatu prisijungimo prie Europos bendrijos ir Ramiojo vandenyno valstybių laikinojo partnerystės susitarimo

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 207 straipsnio 4 dalies pirmą pastraipą kartu su 218 straipsnio 5 dalimi ir 6 dalies antros pastraipos a punkto v papunkčiu,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento pritarimą¹,

kadangi:

- (1) 2002 m. birželio 12 d. Taryba įgaliojo Komisiją pradėti derybas su Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybių organizacija dėl ekonominės partnerystės susitarimų sudarymo²;
- (2) Europos bendrijos ir Ramiojo vandenyno valstybių laikinasis partnerystės susitarimas³ (toliau – Laikinasis partnerystės susitarimas), kuriuo nustatoma sistema ekonominės partnerystės susitarimui, buvo pasirašytas 2009 m. liepos 30 d. Londone. Papua Naujoji Gvinėja ir Fidžio Respublika Laikinąjį partnerystės susitarimą laikinai taiko atitinkamai nuo 2009 m. gruodžio 20 d. ir 2014 m. liepos 28 d.;
- (3) Laikinojo partnerystės susitarimo 80 straipsnyje pateikiamos nuostatos dėl kitų Ramiojo vandenyno salų valstybių prisijungimo. Taigi, prie Susitarimo prisijungė Samoa Nepriklausomoji Valstybė ir Saliamono Salos, laikinai taikančios Laikinąjį partnerystės susitarimą nuo atitinkamai 2018 m. gruodžio 31 d. ir 2020 m. gegužės 17 d.;
- (4) 2024 m. liepos 10 d. Vanuatu pateikė prašymą prisijungti prie Susitarimo kartu su pasiūlymu dėl patekimo į Sąjungos rinką;
- (5) Komisija įvertino Vanuatu pasiūlymą ir nusprendė, kad jis yra priimtinas. Todėl 2024 m. rugpjūčio 7 d. Komisija baigė derybas su Vanuatu;
- (6) pagal Laikinojo partnerystės susitarimo 76 straipsnio 3 dalį Sąjunga ir Vanuatu turi pradėti laikinai taikyti Laikinąjį partnerystės susitarimą po 10 dienų nuo tada, kai vienas kitam raštu praneš apie šiam tikslui būtinų procedūrų užbaigimą;
- (7) Vanuatu prisijungimas prie Laikinojo partnerystės susitarimo turėtų būti patvirtintas Sąjungos vardu su sąlyga, kad Vanuatu pagal Laikinojo partnerystės susitarimo 80 straipsnio 2 dalį deponuoja prisijungimo aktą,

¹ Europos Parlamentas savo pritarimą davė [data].

² Tarybos nurodymai dėl ekonominės partnerystės susitarimų su AKR šalimis ir regionais derybų (9930/02 (DG E II) HH/sg).

³ 2009 m. liepos 13 d. Tarybos sprendimas 2009/729/EB dėl Europos bendrijos ir Ramiojo vandenyno valstybių laikinojo partnerystės susitarimo pasirašymo ir laikino taikymo (OL L 272, 2009 10 16, p. 1).

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Sąjungos vardu patvirtinamas Vanuatu prisijungimas prie Europos bendrijos ir Ramiojo vandenyno valstybių laikinojo partnerystės susitarimo (toliau – Laikinasis partnerystės susitarimas) su sąlyga, kad Vanuatu pagal Susitarimo 80 straipsnio 2 dalį deponuoja prisijungimo aktą.
2. Komisijos pirmininkas Sąjungos vardu praneša kitoms Laikinojo partnerystės susitarimo Šalims ir Vanuatu apie tai, kad Sąjunga patvirtino Vanuatu prisijungimą prie Laikinojo partnerystės susitarimo.
3. Vanuatu pasiūlymo dėl patekimo į rinką tekstas pridedamas prie šio sprendimo.

2 straipsnis

1. Sąjungos ir Vanuatu Laikinojo partnerystės susitarimo laikino taikymo tikslais Komisijos pirmininkas Sąjungos vardu pateikia Laikinojo partnerystės susitarimo 76 straipsnio 3 dalyje nurodytą pranešimą.
2. Sąjunga ir Vanuatu pradeda laikinai taikyti Laikinąjį partnerystės susitarimą po 10 dienų nuo tada, kai jos pagal 1 dalį vienas kitam raštu praneša apie tam tikslui būtinų procedūrų užbaigimą.

3 straipsnis

Vanuatu prisijungimo prie Laikinojo partnerystės susitarimo patvirtinimas neaiškinamas taip, kad juo būtų suteikiama teisių ar nustatoma prievolių, kuriomis būtų galima tiesiogiai remtis Sąjungos ar valstybės narės teismuose ar teisminėse institucijose.

4 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė*